

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-נ - אנך

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמנים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

אכר

אכר - עובד אדמה. - **אכר** ראשי תיבות אור, כלי, ריבוי.

ישנם שני מהלכים שורשיים עד למאד בגדר המציאות של כלי, המהלך הראשון בכלי זהו כלי שהוא כלי-קיבול, זהו הכלי המקבל את מה שנכנס לתוכו - זה מה שקיים במציאות הכלי ותו לא מידי. זהו אופן אחד של כלי.

והאופן השני של כלי שנכנס לתוך הכלי מה שנכנס והכלי עצמו יוצר מציאות של ריבוי לדבר שנמצא בתוכו.

המהלך הראשון של כלי זהו המהלך הפשוט יותר וכדוגמא - יש כלי עצים כלי אבנים וכן ע"ז הדרך מכניסים את הדבר לתוך הכלי והכלי משמר את הדבר, - נושאים את הדבר ע"י הכלי.

אדמה - כלי של ריבוי

אבל באופן השני של הכלי - הדוגמא השורשית והבהירה לכך זה אדמה וזהו **אכר** שהוא עובד אדמה, כאשר שמים דבר באדמה באופן הנכון זה מוגדר זריעה, - לא שמה שנכנס לתוך האדמה נשאר בתוכה ותו לא מידי, אפשר להכניס כמובן גם באופן אחר כגון כספים שאין להם שמירה אלא בקרקע שאז זה עוד פעם בגדר כלי המקבל שבאופן הראשון], אלא עיקרו של הדבר שמכניסים לתוך האדמה יסוד מציאות ההכנסה של דבר לקרקע הוא באופן של זריעה שמכניסים דבר לתוך האדמה והאדמה יוצרת מציאות של ריבוי, זורעים זרע ולאחר מכן קוצרים את מציאות הריבוי שנעשה, והדוגמא המקבילה לכך זהו אשה, שמה שנכנס לתוכה באופן של טיפה יוצא במציאות של ولد, ופעמים אף ריבוי של ולדות עד האופן של "וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד" שהיה במצרים, ששה בכרס אחד.

וא"כ, מציאות הכלי איננה רק מקום של בית קיבול, מקום של שימור, אלא מציאות הכלי בעומקה היא כלי של ריבוי.

וכפי שהוזכר זה ההגדרה של **אכר** - אור, כלי, ריבוי, האכר הוא עובד אדמה והרי שמתגלה באכר האופן שהוא מכניס קימצא ויוצא הרבה, שזהו פעולת האדמה.

ולפי"ז בהבנה בהירה מאד, המהלך שממנו יצאנו בימי החנוכה ששם נעשה אור וכלי ונעשה מציאות של ריבוי שמה שהיה ראוי לדלוק יום אחד דלק שמונה ימים, - זה לא רק אור וכלי שהכלי מקבל את האור, אלא שנעשה ריבוי במציאות של הכלי, - וזהו מה שלא מצאו אלא פך שמן אחד חתום בחותמו של כהן גדול ואותו פך היה טמון בקרקע, - כפשוטו זה היה אופן של הסתרה ושמירה בקרקע שכמו כספים שאין להם שמירה אלא בקרקע כך גם הפך הזה היה טמון בקרקע כמו שתוס' שם מחדדים על המקום.

אבל בעומק יותר מה שהוא היה טמון בקרקע כלומר שהתגלה אצלו תפיסת הקרקע, התגלה אצלו תפיסת האכר, - תפיסת הכלי שאינו רק בית קיבול אלא יוצר מציאות של ריבוי.

"פרו ורבו" - ב' אופנים של ריבוי

ובעומק יותר, יש שני מהלכים, מהלך של חנוכה ומהלך של פורים, – ושרשי הדברים – כל ריבוי בבריאיה יש בו שני שרשים עצמיים, הרי המצוה הראשון שנצטוו בה אדם וחוה שמפורש בקרא היא מה שאומר להם הקדוש ברוך הוא **"פרו ורבו"** ומלאו את הארץ וכבשוה" וב'פרו ורבו' מונח שני השורשים.

ראשית הפ'–ר' של המילה **פרו** עצמה היא ראשי תיבות פרו–רבו, כלומר, על אף שזה מחולק בלשון הפסוק לשני חלקים – 'פרו ורבו' אבל בעומק במילה 'פרו' עצמה כבר רמזים שני החלקים גופא.

מה ההבדל היסודי בין מציאות ה'פרו' למציאות ה'רבו'? – כבר הוזכר ש'פרו' הוא מלשון **פירורים**, מפוררים את הדבר לחלקיו, שהדבר היה מציאות אחת ופוררנו אותה לחלקיה, – זהו 'פרו'.

לעומת כך ה'רבו' הוא שנעשה מציאות של **התרבות** כדוגמת כח ההולדה שנקרא מעין בבחינת מעין הנובע, והרי שיש בו נקודה של חידוש.

וא"כ אלו הם שני שורשים עצמיים של מציאות של ריבוי שמתגלה בבריאיה, אופן אחד של ריבוי הוא מלשון **פירור** שהדבר מתפורר לחלקיו. ואופן שני של ריבוי בבריאיה הוא באופן של מעין – "כמעין המתגבר".

מריבה שיוצרת ריבוי ומריבה שגורמת התכללות

בדקות, – כאשר הדבר מתפורר לחלקיו, הרי כמו שהוזכר בפרו בפ'–ר' ג"כ מונח כבר בר"ת ה'רבו', כי הריבוי שנעשה בפירור הוא מחמת שחלקיו **מריבים** זה עם זה ורבו מלשון **מריבה** וזהו הרי מה שהגמרא אומרת (בספ"ק דבבא בתרא) שבלידת נקיבה לחד מ"ד רביה באה לעולם, ולחד מ"ד מריבה באה לעולם, – מצד ה'עזר' זהו לשון של **ריבוי** ומצד ה'כנגדו' נעשה מציאות של **ריב**, אבל מ"מ, פנימיות היות הדבר מה שמונח 'פרו ורבו' בעצם ה'פרו' עצמו שגם ב'פרו' יש מציאות של ריבוי – כי בחלקי הדבר נעשה מריבה והמריבה הזו יוצרת את ההתרבות.

ובהיפוך הדבר, זה הדוגמא השורשית שמצאנו בחלומו של יעקב אבינו "וישכב במקום ההוא וילן שם" שקודם לכן נאמר שם "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו" כמו שאומר רש"י מדברי חז"ל כידוע, שהיו האבנים מריבות על מי יניח צדיק ראשו עד שעשה הקב"ה נס והם נעשו אבן אחת, – שם זה בדיוק מהלך הפוך – שמהמריבה התגלה השורש שהוא מציאות ה'אחד'. – זה מתתא לעילא שהבנים עלו בחזרה לראשו של יעקב [– שהאבנים כאן הם בחינת שורש השבטים בני יעקב] למח האב ששם שורשם והווייתם ושם יש להם שורש של מציאות של אחד, – שם דייקא המריבה גרמה לנקודה של התכללות והם הפכו להיות אבן אחת שזה מה שנאמר שם בסוף הפרשה "אבן".

אבל בהיפך כשמתגלה הדבר מלעילא לתתא בכח ההולדה, שם המהלך הוא בדיוק הפוך, – שם המהלך הוא שהפירורים יוצרים מציאות של ריבוי מכח שהפירורים מריבים זה עם זה ועי"כ נוצר הריבוי, וזה העומק של הדבר מדוע באחים מתגלה מציאות של מריבה, וכמו שאומרת הגמ' (בכתובות דף נ') על הפסוק "וראה בנים לבניך שלום על ישראל" שכשיש 'בנים לבניך' אז יש 'שלום על ישראל' "דלא אתו לאינצויי" על הירושה, והדוגמא השורשית והבהירה לכך זהו בשבטי י–ה [– כמו שהוזכר קודם לכן שורש מריבתם באבנים] – יש קומה של האבות בכנסת ישראל שע"ז נאמר 'אין קורין אבות אלא לשלושה, אברהם יצחק ויעקב' שהם שורש לכל האבות שקיימים בפרטות בכל ישראל, ויש את שורש הקומה של האחים שהם שורש האחים לכל הכנסת ישראל שזה היחס של י"ב שבטי י–ה וכשמתגלה מריבה בין האחים – "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" שמתגלה מריבה בין האחים ליוסף, כמובן כל בר–דעת מבין שהמריבה הזו היא לא מקרה, אלא זה גילוי שמונח בשורש האחים המריבה, – מצד התיקון זה הופך להיות **אח** מלשון **איחוי** – שהיפך 'קרע שאינו מתאחה' יש איחוי שהוא מציאות של חיבור, אבל מעומק נקודת הדבר שחל

מריבה בין האחים – מחמת שהאחווה יש בה אופן של מריבה בעצם הויתה שזה השורש למציאות המריבה, וזה השורש שאצל האחים חל המריבה כי הם נולדו ממצות 'פרו ורבו' וכיון שהם נולדו ממצות 'רבו' – בהכרח שיש להם שורש מריבה כמו שהוזכר, שריבה זה לשון של 'רביה באה לעולם' – 'מריבה באה לעולם' בלידת נקיבה שהיא שורש הלידה, זהו שורש הריב ושורש הריבוי שמתגלה ב'פרו ורבו'.

יצירת האשה בהפרדתה מהאדם – מציאות של 'פרו'

ובדקות יותר, שרשי הדבר – כמו שהוזכר בלידת נקיבה נאמר 'רביה באה לעולם' מלשון של ריבוי, מאיפה השורש של הנקבה עצמה – ממה שנאמר אצל אדם הראשון "ויפל ה' תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו" והרי שהנקבה ביצירתה לא התגלה בה מציאות של מעין שמכחו נוצרת הנקבה אלא התגלה פירור מציאות הזכר, כלומר הפרדת הזכר לחלק וחלק, – לעיקר האדם, ונקודת הבדל של צלע שנפרדה מגופו של האדם, זהו שורש יצירתה של האשה, והרי ששורש ה'רביה באה לעולם', הנקיבה שהיא שורש הריבוי של כח ההולדה מתגלה ביחס ליצירתה ממציות הזכר ככח של הפרדה, ככח של פירור, זה שורש הריבוי שבעצם הנקיבה עצמה.

אחרי שכבר יש מציאות של נקיבה מכאן ואילך "וידע אדם את חוה אשתו" – נעשה טיפה שזה כבר טיפה הנמשכת מן המח שהיא בחינת מעין הנובע, – המח זהו "החכמה מאין תמצא" מלשון אין ועין – זה מעין הנובע שנעשה ממנו מציאות של נביעה, עכשיו מתחדש כח ההולדה שזה באופן של ריבוי.

וא"כ, עצם מציאות הנקיבה בא באופן של 'פרו' בבחינת פירור של דבר, ולעומת כך במציאות ההולדה שזה ה'רביה באה לעולם' מתגלה בכח ההולדה של טיפה שנמצא בזכר מכח מציאות של מעין. – ויתר על כן, כאשר זה נכנס למציאות הנקיבה אז כבר נעשה ההתרבות של הדבר שנכנס טיפה ויוצא ולד, נעשה מציאות של ריבוי מכח ההולדה שהנקבה מולידה.

פורים – 'פרו' חנוכה – 'רבו'

ולפי"ז מה שהוזכר קודם לכן – יש מהלך של חנוכה ויש מהלך של פורים, וברור ופשוט – פורים מעיד על שמו, הוא נקרא פורים מלשון 'פרו' – פור ופרו הם אותם אותיות, – זה מה שנאמר "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד", כלומר שההווה של פורים היא לקיחת הווה שזה המציאות של 'ישנו עם אחד' וחילוקו לחלקים לפירורים שה'עם אחד' הופך ל'מפוזר ומפורד', זה המציאות של פורים.

לעומת כך המציאות של חנוכה זה הגילוי של ה'רבו', של הריבוי, שממה שהיה ראוי לדלוק יום אחד נעשה הנס שהוא דלק שמונה ימים, ולפי"ז מהו גדר מציאות הנס – כמו שיש מעין של מים שהוא יוצר ריבוי של מים כך כאשר התגלה הנס בפך השמן מתגלה שהשמן הוא כמו מים [בבחינת מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק כדוגמא בעלמא] שהרי שורש כל הז' משקין – י"ד שח"ט ד"ם – הוא מים ולכן כמו שבמעין יש מציאות של ריבוי כמו"כ אותו פך שמן היה לו מדרגה של מעין אלא שזה לא התגלה כמים אלא כשמן כמובן, אבל שורש הריבוי נעשה מדין מעין הנובע שמעין הנובע הוא הולך ומתרבה ממקורו, "מכיפיה מתבריק" – כל' הגמ' שממקורו הוא נובע ומשם יש לו את שורש הברכה שבו, וזה שורש ה'רבו' שמתגלה בנס של פך השמן.

וא"כ שני המהלכים שהוזכרו מהלך דפורים ומהלך דחנוכה, מהלך של פירור הדבר לחלקיו ומהלך של ריבוי שהדבר מתרבה.

נח הפירור שבעפר ונח המגדל שבעפר

ולפי"ז בעומק **אכר** שהוא ר"ת **אור כלי ריבוי** כמו שהוזכר בראשית הדברים, האכר שהוא עובד אדמה יש בו את שני החלקים האלה, – כידוע הלשון של אדמה מקביל ללשון של עפר, ועפר נקרא **עפר** מלשון **פירור**, לעומת כך הכח המגדל שקיים באדמה שמכחו האדמה מגדלת שמכניסים בה חיטה ונעשה בה מציאות של ריבוי, הריבוי הזה הוא מעין מעין שנעשה בו מציאות של ריבוי כך גם כאן נעשה מציאות של התרבות.

ובדקות יותר, הרי תהליך ההתרבות שנעשה הוא שכאשר זורעים דבר בקרקע הוא מתפורר ולאחר מכן חוזר וצומח, – זה העומק שהוא נזרע באדמה – **בעפר** ומהזריעה הזאת נעשה מציאות של ריבוי לאחר מכן, וא"כ שני השלבים האלה מונחים בכל מציאות של זריעה בקרקע, שלב ראשון עצם הקרקע עצמה היא **עפר** מלשון **פירור** ולכן כאשר זורעים דבר בקרקע השלב הראשון של הצמיחה היא שהדבר **מתפורר** – מתפרק לחלקיו, והשלב השני שלו הוא בבחינת ריבוי של מעין שנובע.

נח הפירור שברוח ובעפר

ובהגדרה עוד יותר מחודדת, כידוע יש ארבע יסודות – אש מים רוח ועפר, והארבע הללו מתחלקים לב' זוגות, אש ומים, רוח ועפר, – כל זוג בנוי ומצורף מדבר והיפוכו, – ובקומת הבריאה, השמים הם מאש ומים כמו שדורשת הגמ' בחגיגה, ובארץ מתגלה עפר ורוח כמו שנאמר בקרא "וייצר את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה" וכמו שהאונקלוס מתרגם – 'לרוח ממלא', וא"כ שמים הם אש ומים וארץ היא רוח ועפר – וכמו שחידד הגר"א.

ולפי"ז בערכין דידן השתא, מה שבעפר נעשה מציאות של ריבוי – כל עפר שנקרא **עפר** הוא כולל בתוכו דבר והיפוכו, – כפשוטו זה עפר לחוד אבל בעומק הוא מורכב משתי תיבות **עפ-פר** העף זהו מלשון "התעייף עיניך בו ואיננו", **עוף** הפורח באויר, וכן ע"ז הדרך כלומר שזהו בבחינת רוח שזהו **עוף** הפורח באויר, יש גם רוח במציאות העפר גופא, והדוגמא היסודית שבה מתגלה בעפר הפריחה הזו, שכאשר באים לפורר דבר זהו כמו שמצאנו במצות השבתת חמץ "מפרר וזורה לרוח" שזה אופן אחד מאופני השבתת חמץ, – זהו בחינת העף שבעפר.

והיפך כך יש את בחינת הפר שבעפר שזה הפירור שמונח בעצם העפר עצמו – שגוף העפר נבנה ממציאות של פירורים, – גם ברוח בדקות, יש פירור כי הרי יש ארבע רוחות שבשמים אלא שיש כח המאחדם, אבל בעפר שבאדמה מתגלה המציאות של פירור שעל כן הוא נקרא עפר.

וא"כ העפר כולל את הרוח ואת העפר, חציו הראשון – העף זה הרוח בבחינת **עוף** הפורח – "התעייף עיניך בו ואיננו", וחלקו התחתון הפר הוא מציאות הפירור, כלומר שמונח בעפר שני סוגי פירורים, ובדקות, כח הפירור של הרוח שבעפר זה מדין החלל, מדין האויר הנמצא בין החלקים, וכח הפירור של העפר שבעפר זה מצד היש של כל פרט שבחלקי העפר.

אבל מ"מ, זה החלק הראשון של מציאות העפר, והחלק הזה שייך למדרגת הזכר כמו שהוזכר, זוהי ההבחנה שהזכר שורשו בפירור שהוא מפורר את הדבר לחלקיו.

וביצירת אדם הראשון – וודאי שהנקבה היתה כלולה עמו כמו שנאמר 'זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם' אבל בכללות זה נקרא אדם שהוא שם תואר של זכר ויסודו הוא מעפר ורוח כמו שהוזכר.

נח הריבוי שבאש ובמים

ומכנגד יש את המהלך של האש והמים ובעיקרו הוא מתגלה מכח המים שזה האופן של כל מעין מים הנובע שיש בו נקודת חידוש, אבל הדבר מתגלה גם באש שהרי האש בטבעה כשלוקחים דבר ושורפים אותו בזה מתחדש עוד לבת אש שהאש הולכת וגדלה, זהו מציאות החידוש שנעשה באש, אבל הרוח ביסודה איננה יוצרת מציאות של חידוש כשלעצמו וכן העפר כשלעצמו ג"כ לא יוצר מציאות של ריבוי, אם נשים דבר באדמה מצד האדמה כשלעצמה, לעולם הוא לא יתרבה, ואיך הוא מתרבה - צריך להשקות אותו "ואד יעלה מן הארץ" שזהו המים הנצרכים ליצור את מציאות הריבוי.

וא"כ הרוח והעפר הם יסוד הפירור שבדבר והמים והאש הם יסוד כח ההתחדשות שכח מציאות הריבוי נעשה על ידם כפי שחודד.

ובהקבלה לכך, יש ארבע חלקים בתורה הקדושה כידוע,

פשט

רמז

דרוש

וסוד.

פשט ורמז שבתורה - הדבר כמות שהוא

ובאופן התחלקותם יש שתי צורות חלוקה, בחלוקה הפשוטה **פשט ורמז** הם מהלך אחד ודרוש וסוד הם מהלך לעצמו, - יש חלוקה אחרת [= שמבואר בגר"א] אבל זה החלוקה היותר פשוטה.

ומצד כך, החלק התחתון **פשט ורמז** הוא כח של הויה שאין בו מציאות של התחדשות כלל, כשיש מציאות של פשט ומציאות של רמז זה בא להגדיר מה קיים כאן.

במדרגת פשט - הדוגמא הבהירה לכך הם דברי ר' חיים ואלו"ינר הידועים שעיקר החידוש שנקרא חידושי תורה הוא כאשר האדם עומד על הפשט עצמו, זה גופא נקרא נקודת החידוש, אבל בעומק אין כאן חידוש בעצם, - "אי לאו דדלאי לך חספא לא משכחת מרגניתא תותיה", זה ההגדרה של פשט שהוא באופן של עפר כפשוטו מצד מה שקיים, אלא שהיה בו כח של כיסוי שהיה מעלים על הדבר שמכחו הוא נסתר, אבל כאשר מסירים את אותו כיסוי שזהו ה'חספא' שעליו נאמר 'אי לאו דדלאי לך חספא לא משכחת מרגניתא תותיה', הרי שהדבר נגלה ונעשה המציאות שרואים את הדבר כמות שהוא.

כמו כן ברמז הדבר רמז בתוך מציאות עצמו אלא שצריך עין פנימית לראות את מה שקיים כאן - "יש רומזים לו ונרמז ויש רומזים לו ואינו נרמז" כמו שדורשים חז"ל.

דרש - ריבוי, סוד - אור ה'אחד' שמאיר מנח הפירור

אבל דרש וסוד כל היותו הוא מציאות שיש בו כח של פירור וריבוי, בדרש הרי נאמר 'אין בית המדרש בלא חידוש', 'דרוש וקבל שכר', ההגדרה של 'דרוש' הוא כמו מעין חדש המתרבה, נעשה מציאות של התחדשות בבחינת 'רבו', נעשה מציאות של ריבוי, - וזהו הכח שמתגלה בחנוכה שנתרבה הפך שמן ומכח כך יש ריבוי של חידושי תורה.

אבל בבחינת הסוד 'נכנס יין יצא סוד' שזה מדרגת פורים, 'ישנו עם אחד מפורד ומפורד', הסוד כידוע, הוא 'אחד' וכל החידושים שיש בסוד זה לפורר את הדבר לחלקיו ולסדר אותם כסדרם הראוי - זה הגדרה עמוקה של ההבדל בין מדרגת הדרש למדרגת הסוד.

זה ההבחנה בין מדרגת חנוכה למדרגת פורים, חנוכה היא במדרגה של **דרש**, "דרוש וקבל שכר", "אין בית המדרש בלא חידוש", כלומר – כדברי חז"ל "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר למשה רבינו בסיני" והיינו שיש כאן חידוש רק החידוש היה באיתכסיא, – אבל נעשה מציאות של חידוש בפועל שהחידוש יוצא מהכח לפועל וזהו מציאות חידוש, – זה ההארה שיש בימי החנוכה, – מה שהוא היה ראוי לדלוק יום אחד והוא דלק שמונה ימים זה מדין "אין בית המדרש בלא חידוש" והחידוש שנעשה זה הריבוי של מציאות השמן, זה כח מציאות החידוש שבשמן.

אבל בימי הפורים שהוא בבחינת יין וכמו שהוזכר – 'נכנס יין יצא סוד', והסוד הוא באופן של 'אחד', זה כל המהות של הסוד.

ככל שהאדם מחובר למדרגת ה'אחד' הוא נמצא בעולם שנקרא סוד, וככל שהוא יוצא מה'אחד' הוא נמצא בעולמות היותר נמוכים.

סוד בעצם וסוד במקרה

הסוד הפנימי ביותר הוא הקדוש ברוך הוא כביכול, – הוא הנעלם, "אכן אתה א-ל מסתתר" וזהו **עולם** כידוע מלשון **העלם**, הוא מעלים על אמיתת המצאו, אמיתת המצאו הוא "הוי"ה אחד ושמו אחד", זה נקרא סוד.

– הסודות החיצוניים שזה מה שאדם לא שמע באוזן כי הסתירו את הדבר ממנו, – זה לא **סוד בעצם** כמו שאומרים רבותינו כידוע אלא הוא סוד במקרה.

מהו סוד בעצם? – עולם עליון הוא עולם יותר מאוחד מהעולם התחתון וביחס לתפיסת התחתון שהוא נמצא בהתפרטות א"כ הוא לא משיג את העולם העליון שהויתו היא אחד, – שזה נקרא 'סוד' בערכו.

ומ"מ א"כ, זה עומק ההארה שמתגלה בימי הפורים, בימי הפורים שמאיר האור של ה'פרו' כלומר האור של הדבר כשהוא מתפורר, אלא שכפשוטו מה שמתגלה זה מציאות ההתפוררות אבל מי שאמר "מפוזר ומפורד" זה המן, – "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד", – "הפיל פור הוא הגורל לפני המן", הוא פורר את הדבר.

אבל בפנימיות, אם הוא פורר את הדבר א"כ מתגלה שהשורש של הכל הוא 'אחד', זה העומק הפנימי של נס ההצלה שהיה בפורים, הנס של ההצלה מברר שכל מה שנעשה הריבוי של הכנסת ישראל הוא לא ריבוי כפשוטו מדין חידוש, אלא הריבוי שנמצא בכנסת ישראל יסודו ומהותו הוא מכח מדרגת 'אחד', ומכאן ואילך כל מציאות החידוש שמתגלה הוא אינו אלא פירור של מה שקדם לכך.

זה ההבדל בין מדרגת חנוכה למדרגת פורים, מדרגת חנוכה זהו מדרגת 'כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש' נאמר למשה בסיני' אבל עדיין יש לו שם 'חידוש' כי למשה זה נאמר בכח ולא בפועל וכידוע בדוגמא של רבי עקיבא ומשה בסוגיא במנחות.

אבל במדרגת פורים מתגלה שכל מה שמחדשים, בעומק הוא לא חידוש אלא הוא רק פירור של ההויה האחת שקיימת, זה עומק נקודת החידוש.

מדרגת הבורא – אחד מוחלט, מדרגת נבראים – תפיסה של

חידוש

ובעומק זה ההבדל היסודי בין מדרגת נבראים למדרגת בורא.

מדרגת נבראים יסודו הוא שיש מציאות של נברא ובנברא יש חידוש כי הרי כל נברא הויתו היא התחדשות, הוא מחודש, – "המחדש בטובו בכל יום טוב מעשה בראשית" הנבראים הם מחודשים, וא"כ נמצא שכיון שהם נבראו מהויה של חידוש לכן מונח בהם כל הזמן כח של התחדשות – ברור ופשוט לכל בר-דעת – הבורא הוא היה הוה ויהיה, קדמון – אבל הנבראים כל היותם של הנבראים היא מציאות מחודשת אין הכוונה שפעם הם התחדשו או בעומק יותר שבכל רגע הם מתחדשים שזה ה'מחדש בטובו' כמו שהרחיב הנפש החיים, אלא בעומק מונח בהם **שעומק התפיסה שלהם היא תפיסה של חידוש**, זה הויתם וזה תפיסתם, התפיסה הזו היא התפיסה של "אין בית המדרש בלא חידוש" שכל הזמן נעשה מציאות של ריבוי, וכדברי חז"ל שהנחש פיתה את חוה במה שאמר לה "מה הוא בורא עולמות אף אתם בוראי עולמות", כלומר זה התפיסה, התפיסה היא של מציאות של חידוש.

אבל בעומק מצד מציאות הבורא המציאות היא שונה לגמרי, הבורא הוא היה הוה ויהיה, הוא קדמון, הוא הויה אחת, לא שייך כביכול מציאות של חידוש, הוא אחד מוחלט, וכל מה שמתגלה כאן בבריאה זהו רק התפרטות כביכול מחלקי הגילוי שלו יתברך שמו, זה מה שמתגלה כאן בעולם אבל אין מציאות של חידוש. זה ההבדל העצמי בין האור של חנוכה לאור של פורים.

נח ה'פרו' שבתורה ונח ה'רבו' שבתורה

ובלשון אחרת והיינו הך, בכל דבר כשיש שני צדדים יש לו נקודת ממוצע, יש בורא ויש נבראים והממוצע היא תורה, "ביני וביניכם", – יש תורה שמתגלה מהצד של הנברא ויש תורה שמתגלה מהצד של הבורא, התורה שמתגלה בימי החנוכה הוא החידוש מהצד של הנברא, אבל התורה שמתגלה מכח פורים היא התורה ששייכת מהצד של הבורא – לכן בחנוכה זה מהלך של 'רבו' שהוא החידוש כמו שהוזכר שזהו "אין בית המדרש בלא חידוש" – זה מהות הנבראים.

משא"כ התורה שמתגלה בימי הפורים היא מצדו יתברך שמו, ומצדו יתברך שמו זה הויה אחת, – זה עומק התורה שמתגלה בפורים, – "לך כנוס את כל היהודים וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלושת ימים לילה ויום" ואנחנו נהגין לדינא לצום מכח כך ביום תענית אסתר שהוא יום י"ג באדר כי ביום הי"ג נעשה מציאות של אחד [= בגימטריא י"ג] זה עומק כח ההצלה של פורים.

זה שני חלקי התורה שמתגלים יחד כפי שחודד.

ורבותינו הרי אומרים להדיא כידוע שכמו שיש 'פרו ורבו' בעולם יש גם 'פרו ורבו' בתורה, ונקטו את זה לגבי מי שאין לו בנים שכשיעסוק בתורה יחדש בה חידושים, והיינו שהוא צריך לקיים בתורה את מצות 'פרו ורבו', – וזה שני האופנים איך לקיים פרו ורבו מכח אור התורה עצמה, שמכח אור התורה עצמה הוא מקיים את שני החלקים האלה כמו שנתבאר, במהלכי החנוכה ובמהלכי הפורים.

ולפי"ז בהבנה בהירה, הזכרנו בשיעור הקדום אופן אחד שזה מהלך של **אכף** והאופן השני שזה מה שהוזכר השתא הוא מהלך של **אכר**.

ולפי"ז **אכר** כמו שהוזכר הוא ראשי תיבות אור כלי ריבוי.

ובמקביל לזה **אכף** במהלכי הדברים, הוא אור כלי 'פרו'.

פורים – גילוי ה'רצוננו לעשות רצונך' שבפנימיות הנפיה

וכפי שחודד לעיל, כל **אכף** זה מלשון שהוא **מכופף** את הדבר, – וזה הרי מה שמתגלה במהלכי הפורים, שהרי כדברי הגמ' הידועים עד מאד במסכת שבת לגבי מהלכי הפורים, שכשקיבלו בני ישראל את התורה

מחד הם אמרו 'נעשה ונשמע' ומאידך 'כפה עליהם הר כגיגית' וע"ז יש מודעא רבא לאורייתא מכח שהדבר התקיים על ידי כפיה שלכן הקבלה היא איננה קבלה גמורה, עד ש'הדר קיבלוה בימי אחשורוש' כמו שמסביר שם רש"י שקיבלו בימי אחשורוש מאהבת הנס.

אבל בעומק יותר שזה מה שמונח בדברי הגמ' ובעומק דברי רש"י בפנימיותו – מתגלה כאן האופן שפנימיות הכפיה היא רצון כידוע עד מאד שזהו ה'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני' שמכח כך יש קיום לעצם הכפיה עצמה, והרי שאור הפורים מגלה את האכץ, את האור כלי והכף שזה כפיה, הוא מגלה את פנימיות מציאות ה'כפה עליהם הר כגיגית', הוא מגלה שמהי פנימיות הכפיה? – ה'רצוננו לעשות רצונך'. וה'רצוננו לעשות רצונך' זהו רצון אחד בלבד, "אין לנו אלא לב אחד לאבינו שבשמים", כלשון הגמ' בסוכה כידוע שזהו **לולב** – **לו לב**, לב אחד לאבינו שבשמים, מצד החיצוניות יש מציאות של רצונות רבים, אבל מצד נקודת פנימיות נשמתן של ישראל – 'רצוננו לעשות רצונך' והרי ה'רצונך' זה רצון אחד ותו לא וזהו ה'רצוננו', 'לב אחד לאבינו שבשמים' והרי שמצד האור הפנימי שמתגלה באכץ – מתגלה התפיסה שהאכץ הוא מציאות של 'אחד'.

וזה גם ברור ופשוט לכל בר-דעת, ה'רצוננו' אלו הם ריבוי של רצונות וזה מצד 'כשם שפרצופיהם שונים דעותיהם שונות' וכמו כן 'רצונותיהם שונים', – מה קורה כאשר האחד כופה את רעהו? – הוא מגלה שהרצון של שניהם הוא אחד, זה העומק שהכפיה היא יוצרת מציאות של אחד במעמקים.

בחיצוניות הוא כופה אותו לעשות את מה שהוא רוצה אבל הכפוי הוא עדיין רוצה דבר אחר מזולתו. אבל בפנימיות מה שהוזכר שמתגלה ב'הדר קיבלוה' שאחר ה'מודעא רבא לאורייתא' של ה'כפה עליהם הר כגיגית' שמגלים את ה'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני', א"כ נמצא שכל פעם שכופים מישהו הרי שמתאחדים נקודת הרצונות לרצון אחד, זה העומק של האכץ, עומק של נקודת החיבור, – עומק של נקודת הצירוף יחד.

אלו הם שני מהלכי הכלים האלו שמתגלים.

שני הבחנות הכלים במדרגת שבת קודש

ובשורש – ברור הדבר – כידוע עד מאד ששבת קודש נקראת **כלי**, וזה הרי כמעט מפורש בקרא "יום השישי ויכולו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלקים ביום השביעי" וגו' שהקב"ה כילה מלאכתו, 'כילה' – 'ויכל' הוא מלשון של **כלי**, ויכל אותיות וכלי, – יש אופן שזה **כלי** מלשון של 'כלות' שזה דבר המסתיים, אבל בעומק כידוע שבת היא במדרגה של כלי.

בשבת יש את שני ההבחנות האלו של הכלי, מחד שבת היא כלי של השפע הנכנס לתוכה כלשון חז"ל כידוע, "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, מי שלא טרח בערב שבת אל יאכל בשבת" ומצד כך הגילוי של שבת הוא כלי ו'מי שטרח בערב שבת' משם הוא מביא את השפע למציאות השבת קודש, זה כלי שהוא בבחינת 'בית קיבול'.

אבל בעומק יותר מתגלה בשבת קודש האופן של כלי כלשון חז"ל כידוע 'כי היא מקור הברכה' כלומר שהיא כלי באופן של אם המולידה, של אדמה, שנעשה בשבת אופן של תוספת, – ולכן יש דין של 'תוספת שבת', – זה לא שנאמר דין בעלמא של תוספת שבת, אלא מה שיש דין של תוספת שבת זה בגלל ששבת בהוויתה מוסיפה, לכן יש דין תוספת בכניסתה וביציאתה [– מחלוקת הראשונים אם זה דאורייתא או דרבנן כידוע], שבת מוסיפה ולכן יש דין של תוספת שבת.

'פרו' ו'רבו' במדרגת שבת

והאופן ששבת מוסיפה יש בו שני הגדרות – מצד אחד הוא 'מקור הברכה' מלשון של 'הברכה', וכמו שמים היוצאים מן המעיין יש בהם אופן של 'ברכת המים' שנעשה הברכה זהו מציאות של המשכה שנעשה בבחינת מדרגת חנוכה שנתבאר, זה מהלך אחד של שבת.

אבל מצד שני כלשון חז"ל כידוע עד מאד, שבת נקראת "רזא דאחד", ולפיכך מה שמתגלה בשבת הוא שהריבוי של שבת הוא מדין 'פרו', לא מדין ריבוי כפשוטו של 'מקור הברכה', אלא זה 'פרו' כשלעצמו שמתגלה שמפוררים את הדבר כי ביסודו הוא מציאות של 'אחד', וע"ז הרי דורשת הגמ' כידוע על הפסוק 'אשר פריו יתן בעתו' – 'זה עונתן של תלמידי חכמים משבת לשבת' שאז עיקר מצות פרו ורבו, כלומר, שבשבת קודש שמתגלה בה מצות 'פרו ורבו' זהו מכח שההויה של שבת היא **כלי של קיבול**, היא **כלי של ריבוי** והיא **כלי של 'פרו'**, אלו הם כל שלושת החלקים האלה שמתגלים במדרגה של שבת קודש.

וכלשון הגמ' בסוגיא בשבת "לכו"ע בשבת ניתנה תורה" והיינו שבה מונח השורש של 'ניתנה תורה' – בה מונח שורש נתינת התורה של ריבוי של חנוכה, – שורש לנתינת התורה של ה"הדר קיבולו בימי אחשוורוש", מכח האור של שבת קודש מאיר כל שלושת החלקים הללו שנתבארו במדרגת הכלי.

אז נעשה השלימות של ההארה – כלי דקיבול, כלי דריבוי וכלי ד'פרו'.

ג' הכלים – שלימות הגילוי דלעת"ל

זה האור של מדרגת שלימות הגילוי דלעתיד לבוא.

ובעומק, זה מדרגת משה, משיח בן יוסף, ומשיח בן דוד, שלושת החלקים האלה מקבילים למשה, משיח בן יוסף, ומשיח בן דוד.

משה – "משה קיבל תורה מסיני".

משיח בן יוסף זה בחינת תוספת שזהו בחינת יוסף.

והכלי של **משיח בן דוד** זהו הכלי של ה'אחד'.

כששלושת החלקים האלה יתגלו בשלימותם גם יחד, – זה האור של ימי החנוכה וימי הפורים שמאירים את ה'לעתיד לבוא', חיבור כל ג' הכלים הללו בבת אחת זה עומק מעמקי מציאות הכלי.

ובדקות זה הכ' ל' וי' שהם האותיות שנמצאות בתוך תיבת הכלי עצמו.

מכח מדרגת משה זה הכ' שבבחינת קיבול.

מכח מדרגת משיח בן דוד – יהודה, יהודה בגימטריא ל'.

ומכח משיח בן יוסף זה הי' של הכלי – יוסף.

שלימות שלושת החלקים הללו שמתגלה בשלימות הארת הכלי הוא הכלי דלעתיד לבוא.